

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-1-51 (Menfi Tespit/Muafiyet)
Karar Sayısı : 08-47/650-247
Karar Tarihi : 24.7.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : Cengiz SOYSAL, Hakan Deniz KARAKOÇ,
M. Selim ÜNAL, Cemal Ökmen YÜCEL

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: - Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş. (Madinsan)
Temsilcisi Av. Dr. Nurkut İNAN
Güvenevler Güneş Sk. 1/4 Kavaklıdere/Ankara

D. TARAFLAR

: - Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş.
Güvenevler Güneş Sk. 1/4 Kavaklıdere/Ankara

- ABS Alçı Blok San. A.Ş. (ABS)
Soyak Göztepe Sit. 15. Blok. D:281-283
34700 Küçükçamlıca/İstanbul

- Dalsan Alçı San. ve Tic. A.Ş. (Dalsan)
Sincap Sk. No:12 Büyüksanayi iskitler/Ankara

30

- Knauf İnşaat ve Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. (Knauf)
Bilkent 7. Cad. Alçıpan Fab. Bilkent Çankaya/Ankara

E. DOSYA KONUSU: Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'nin Ankara-Bala yöresindeki alçı taşı havzasında havza işletmeciliğine dönüşüm ve kırma tesisinin kurulması ve bayilik ağı oluşturulması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ:

40

Kurum kayıtlarına 6.5.2008 tarih, 2768 sayı ile intikal eden ve eksiklikleri en son 10.7.2008, 4396 sayı ile kayıtlı yazı ile tamamlanan bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 5. maddelerinin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 18.7.2008 tarih ve 2008-1-51/MM-08-CS sayılı muafiyet Ön İnceleme Raporu, 18.7.2008 tarih ve REK.0.05.00.00-130/111 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş. yönetim kurulunun 18.4.2008 tarih ve 2008/06 sayılı, Ankara ili Bala ilçesindeki alçı taşı ruhsat sahasında havza işletmeciliğine dönüşümü ve kırma tesisinin kurulması ile birlikte taslağına yer verilen bayilik sözleşmesi çerçevesinde satışın yapılmasına ilişkin yapı değişikliği öngören kararının 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu ve bu sebeple menfi tespit belgesi verilemeyeceği, bununla birlikte söz konusu karara 4054 Sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınabileceği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

60 Alçı taşı; evaporitler olarak adlandırılan ve aralarında kaya tuzu, potasyum, magnezyum tuzları ve primer dolomitinin de yer almakta olduğu bir grup kayalar topluluğu üyesidir. Alçı taşı, diğer evaporitler gibi kapalı veya yarı kapalı havzalardaki, sıg ve tuz oranı yüksek deniz veya göl sularının tamamen buharlaşması sonucu oluşmaktadır.

Alçı taşı terimi, genellikle bir ayırım yapılmaksızın jips ve anhidrit için; jips ve anhidrit isimleri ise hem mineraller hem de kayalar için kullanılmaktadır.

70 Jips, kimyasal formülü içerisinde iki molekül su bulduran, kalsiyum sülfattır. İçinde bulundurduğu su molekülleri sebebiyle toz alçı üretiminde tercih edilmektedir.

Anhidrit, saf kalsiyum sülfattır (içerisinde su molekülü yoktur). Jipse göre daha sert ve daha ağır bir mineraldir.

Genellikle bir alçı taşı madeninde jips ve anhidrit birlikte bulunmalarına karşılık, jips oranı daha azdır.

80 Alçı taşının günümüzde başlıca dört kullanım alanı vardır:

a. Ham jips, beyaz boya ve dolgu maddesi olarak kağıt ve pamuklu tekstil maddelerine katılır. Kömür işletmelerinde, kömür tozlarında kül oranını artırmak için de kullanılır. Jips ham halde çimento sanayinde donmayı geciktirmek için kullanılmaktadır. Nikel izabesinde eritmeyi kolaylaştırma ve bira sanayiinde mayalandırma için kullanılır. Ham jips ticareti, ballast olarak veya öğütülmüş yarı mamül şeklinde yapılmaktadır.

90 b. Yarı mamül bir jips olan alçının kullanım alanı çok çeşitlidir. Son yıllarda alçı sıcak ve soğuk yalıtım maddesi olarak, büyük ölçülerde kullanılmaya başlamıştır. Binalarda ses izolatörü ve rutubeti de ayarlayan bir düzenleyici olarak kullanılmaktadır. Alçı döküm ve kalıp işleri için gerek izabe, gerekse seramik endüstrisinde de büyük ölçülerde kullanılır. Alçı, tıp alanında cerrahide ve dişçilikte de kullanılmaktadır. Keza eski kullanım alanları olan sıva, kabartma, süsleme v.b.

yerlerde, inşaatlarda her gün biraz daha artan miktarlarda kullanımına devam edilmektedir.

100 c. Mamül alçı, prefabrik inşaat malzemelerinin başlıca girdisidir. Günümüzde alçı ile yapılan çeşitli prefabrike malzeme miktarı, diğer bütün alanlardaki miktarı aşmış bulunmaktadır. Bu maksatla alçı ile hazır bina bölme duvarları, panolar, blok, giriş ve tavanlar yapılmaktadır. İki kağıt levha arasına deterjanla köpük haline getirilmiş alçı püskürtme suretiyle, çok ince kalınlıklara kadar her türlü imalat yapılmaktadır. Alçının ucuz, basit ve yerli malzeme olması bu alanda tüketimini çok artırmaktadır.

d. Kimya sanayinde alçı taşının kullanılması, İngiliz menşeli Imperial Chemical Industries'in 40 yıl kadar önce pratik olarak hiçbir alanda kullanılmayan anhidriti amonyum sülfata çevirmesi ile başlamıştır. Bu yolla, alçı, gübre sanayinde önemli oranlarda kullanılmaya başlamıştır. Ülkemizde de toplam alçı üretiminin önemli bir kısmı bu alanda girdi olarak kullanılır hale gelmiştir.

110 Alçı taşının kullanımı ham ve pişirilmiş olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Jips ve anhidrit, ham ve öğütülmüş olarak portland çimentosu üretiminde, tarım arazilerinin geliştirilmesinde (gübre), kağıt ve tekstil sanayinde dolgu maddesi olarak ve nadiren balast yapımında kullanılmaktadır. Anhidrit'in başlıca kullanım alanı gübre sanayiidir. Kimya sanayii, özellikle sülfürik asit üretimi anhidritin diğer kullanım alanıdır.

120 Jipsin ana kullanımı ise belirgin bir özelliğine dayalıdır. Jips 160-175 derece ısıtıldığında bünyesindeki suyun dörtte üçünü kaybederek toz alçıya dönüşür. Toz alçı yeniden su ile karıştırıldığında kolayca şekil verilebilme ve zamanla donma özelliğine sahiptir. Günümüzde çeşitli katkı maddeleri eklenerek alçı çamurunun plastisitesini artırmak ve donma süresini ayarlamak mümkün olmaktadır.

Jips bu özelliğinden dolayı sanayiinin çeşitli kollarında, özellikle inşaat sektöründe geniş kullanım alanları bulmuştur. Alçının sağlıklı bir ürün olması, alternatif yapı malzemelerine göre hafifliği, ekonomikliği, ses izolasyonu ve yangına karşı dayanıklılık gibi özellikleri nedeniyle, özellikle son 15 yılda kullanımı giderek artmaktadır.

130 Bu yaygın kullanım yelpazesi dikkate alınarak, alçı taşı ve toz alçı türevi ürünlerin bir sınıflaması yapılacak olursa, şu tabloyla karşılaşılmaktadır:

i) Kalıp Alçıları

- Teksir kalıbı alçısı
- Porselen kalıp alçısı
- Seramik kalıbı alçısı
- Kiremit kalıbı alçısı

ii) Tıpta Kullanılan Alçılar

- Diş alçısı
- Ortopedik alçı

iii) İnşaat sektöründe kullanılan alçılar ve türevleri

- İnşaat alçısı
- Kartonpiyer alçısı
- Saten perdah alçısı
- Perlitli sıva alçısı
- Makine sıva alçısı
- Derz dolgu alçısı
- Yapıştırma alçısı (alçı plaka, duval blok)
- Dolu gövdeli duval blok
- İki yüzü kartonlu alçı plaka

150

iv) Alçı taşı

- Tüvenan alçı taşı
- Mikronize edilmiş alçı taşıdır.

Ürün yelpazesindeki çeşitliliğe rağmen, temelde bu ürünlerin birçoğunun, “toz alçı ve türevleri” başlığı altında toplanabileceği, ancak bu genellemenin dışında kalan, tüvenan ya da ufalanmış ham alçı taşı kullanımının da çok önemli miktarlara ulaştığı yukarıda yapılan açıklamalardan görülmektedir.

160

Nitekim, üretim zinciri ve kullanım alanları dikkate alındığında, bir maden olarak “alçı taşı”nın çıkarılması ile toz alçı elde edilmesine ilişkin faaliyetlerin de pazarda esas itibarıyla birbirinden ayrıldığı görülmektedir.

Yinelemek gerekirse, yalnızca çimento üretiminde kullanılan alçı taşı miktarı bile tek başına toz alçı sektöründen fazladır. Ne var ki bu miktarın, toz alçı üreticileriyle herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır.

170

Toz alçı ve türev ürünlerin elde edilmesi, özel bir üretim sürecini gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla, alçının çeşitli işlemlerden geçirilerek inşaat sektöründe kullanıma uygun hale gelmesi neticesinde oluşan pazar “toz alçı pazarı” olarak tanımlanabilir. Alçı sektöründe son dönemlerde toz alçı kadar toz alçıdan mamul alçı levha üretiminin ve talebinin de arttığı gözlemlenmektedir. Kısmen de olsa farklı bir üretim sürecini gerektiren alçı levha üretimi için toz alçıdan farklı bir teçhizat yatırımına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenledir ki halihazırda toz alçı üretimi gerçekleştiren teşebbüslerin tamamı alçı levha üretimi gerçekleştirememekte, alçı levha üretimi halihazırda bu alanda yatırım yapmış olan Dalsan, Knauf ve ABS teşebbüsleri tarafından yapılmaktadır. Bu bakımdan işlenmiş alçı taşıdan mamul ürünlerin “toz alçı” ile “alçı levha” şeklinde iki ayrı alt pazar olarak ele alınmasının uygun olacağı anlaşılmaktadır

180

Raportörlerin ilgililer ile yaptıkları görüşmelerde, gerek toz alçı pazarına yönelik olsun gerek çimento ve gübre gibi sektörlerde girdi olarak kullanılmak üzere üretilsin, alçı taşı çıkarma faaliyetlerinin ortak niteliklere sahip olduğu, hatta çoğu zaman aynı ocaktan çıkarılanlardan belirli kalite standardına sahip olan kütlelerin toz alçı sektörüne, geriye kalanların ise çimento sanayine gönderildiği ifade edilmiştir.

190 Alçı taşının çıkarılması işlemi, genelde taşeron olarak nitelenen ve ocak işleten firmalarca yerine getirilmektedir. Toz alçı üreticileri, kendilerine ait maden sahaları olsa da, ihtiyaçları olan alçı taşı madenini kendileri çıkarmayıp madenlerde faaliyet gösteren alçı taşı ocaklarından temin etmektedirler.

200 Bunun nedenlerinden birisi alçı taşı ocağı işletmeciliğinin oldukça zahmetli ve masraflı bir iş olmasıdır. Bir ocağı işletebilmek için çoğu zaman işletme ruhsatına sahip olmak yetmemekte, ayrıca ocağın bulunduğu arazinin kullanım hakkını elde etmek gerekmektedir. Maden Kanunu'nun 46. maddesine göre arazi sahibi ile ocak işletmecisinin anlaşamamaları durumunda, ocak işletmecisinin Kamulaştırma Kanunu'na göre arazi üzerinde idari irtifak ve/veya intifa hakkı isteyebileceği yönündedir. Bu nedenle günümüze kadar toz alçı üreticileri ocak işletmeciliğini tercih etmemiş ve ham madde olarak kullandıkları alçı taşı, sadece bu iş ile işgal eden ocak işletmecilerinden almışlardır.

210 Bu noktada belirtmek gerekirse, genel olarak alçı taşı çıkaran teşebbüslerle toz alçı üreten teşebbüslerin pazarda birbirlerinden ayrıldıkları görülmekle birlikte, işletme ruhsatları incelendiği zaman, büyük toz alçı üreticilerinin, işletme ruhsatlarının da sahipleri olduğu gözlenmektedir. Ancak büyük firmalar sahip oldukları ruhsatları bizzat kendileri kullanmak yerine, söz konusu redevans uygulaması ile bir nevi kiraya vermektedirler. Halihazırda taşeron firmalarca çıkarılan alçı taşı miktarı, büyük toz alçı üreticilerinin taleplerini karşılamaya yeterlidir.

220 Ancak alçı üretimi ve ocak işletmeciliği faaliyetlerini ayırtıran bu suni sebepler olmasa ya da ileride ortadan kaldırılsa da alçı taşının kullanım amacındaki çeşitlilik ve ham madde-nihai ürün dönüşüm sürecindeki sektörel farklılıklara bağlı olarak, kendi dinamikleri ön plana çıkan "alçı taşı pazarı"nın ayrı bir pazar olarak değerlendirilmesi, ayrı bir üretim teknolojisi gerektiren toz alçı ürünlerin yer aldığı "toz alçı pazarı" ile alçı levha ürünlerinin yer aldığı "alçı levha pazarı"nın da alçı taşından ayrı bir pazar olarak ele alınması uygun olacaktır. Bu nedenle, bildirim konu olan Madinsan'ın faaliyetleri bakımından ilgili ürün pazarının "alçı taşı pazarı" olarak ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

230 Dosya mevcudu bilgilerden, alçı taşı sahaları bakımından Türkiye'nin zengin bir ülke olduğu, ancak bu sahaların niteliklerinin belirlenmesi için gerekli etüt ve araştırmaların yeterince yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bildirim formundaki bilgiler ışığında, halihazırda Türkiye genelinde alçı taşı ihracı yapılan bölgeler şunlardır: Erzurum, Sivas, Elazığ, Batman, Diyarbakır, Kayseri, Adana, Niğde, Aksaray, Eskişehir (Sivrihisar), Ankara (Elmadağ, Polatlı, Şereflikoçhisar ve Bala). Yukarıdaki bilgilerden, Türkiye'nin orta ve doğu bölgelerinin alçı taşı bakımından zengin, batı bölgesinin ise fakir olduğu görülmektedir. Alçı taşına ilişkin maliyetler göz önüne alındığında en önemli maliyet kaleminin nakliye olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim başvuru ile ilgili yapılan görüşmelerde Ankara ve batısında faaliyet gösteren ve alçı taşı ham madde olarak kullanan teşebbüslerin alçı taşı ihtiyaçlarının tamamına yakınına navlun masraflarının yüksekliği nedeniyle

Bala'dan karşıladığı ifade edilmiştir. Raportörlerin Alçıbay Gips Geliştirilmiş İnş. Malz. ve Perlitli Sıva San. ve Tic. A.Ş. yetkilisi ile yaptıkları görüşmede, yetkili, Bala'da bulunan fabrikaları için Madinsan sahasından alçı taşı aldıklarını bunun için de ton başına 4 YTL nakliye ücreti ödediklerini belirtmiştir. Yetkili, alçı taşı 240 Bala'daki rezervlere kalite olarak yakın olan Sivas'tan almaları durumunda nakliye ücretinin ton başına 40 YTL'ye, Niğde'den almaları durumunda ise 30 YTL'ye çıkacağını ifade etmiştir. Kendileri ile görüşülen diğer sektör yetkililerinin de desteklediği söz konusu durum neticesinde Ankara'nın doğusundaki alçı taşı ocaklarının Bala'daki sahalara alternatif olamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim, alçı sektöründe faaliyet gösteren, Ankara'da üretim tesisleri bulunan ve kendilerine ait ocakları bulunmayan teşebbüslerin tamamı alçı taşı ihtiyaçlarını bu sahalardan karşılamaktadır. Bunun yanında Eskişehir'de bulunan Atışkan Alçı, İzmit'te ikinci bir üretim tesisi bulunan Tepe Knauf ile İstanbul'da üretim tesisi 250 bulunan Entegre Alçı alçı taşıyı yalnızca Bala'daki Madinsan sahasından almaktadır. Yine sahanın coğrafi konumunu göstermesi bakımından çimento sektöründe faaliyet gösteren ve üretim tesisleri Türkiye'nin batısında bulunan Nuh Çimento, Akçansa Çimento, Baştaş, Bartın Çimento, Lafarge Ereğli, Bolu Çimento ve Bursa Çimento gibi teşebbüslerin de alımlarını genel olarak buradan yapmaları, sahanın Batı Anadolu alçı taşı talebi bakımından ne derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bala ilçesinin alçı sektörü bakımından önemini değerlendirirken konumunun yanı sıra ulaşım kolaylıklarının ve taşıma olanaklarının da göz önüne alınması gerekmektedir.

Daha önce Madinsan hakkında yürütülen soruşturma sonucunda alınan 02- 260 57/748-304 sayılı Rekabet Kurulu kararında yer verilen tespitler doğrultusunda ve ilgili muafiyet/menfi tespit başvurusu kapsamında yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bilgiler çerçevesinde; gerek kalite ölçütleri, gerekse 25-30 km'lik mesafelerde bile %200'ün üzerine çıkabilen navlun maliyeti dikkate alınarak, alçı taşı pazarında coğrafi pazarın dar tanımlanması gerekebileceği, ancak alternatiflerin bulunmayışı gibi fiili imkansızlıklar da göz önünde bulundurularak bu dosya kapsamında alçı taşı açısından ilgili coğrafi pazarın "Ankara ili ve batısı" şeklinde sınırlandırılmasının yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

H.2. Süreç

270 Bildirimde bulunan Madinsan'ın 2001 yılında Kuruma şikayet edildiği ve bu ortaklık hakkında yürütülen soruşturma sonucunda 27.9.2002 tarih ve 02-57/748-304 sayılı Rekabet Kurulu Kararında; Madinsan'ın ana sözleşmesi ile faaliyetleri kapsamında 4054 sayılı Kanun hükümlerine aykırı bir eylem tespit olunmadığından, haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslere yönelik olarak cezai işlem uygulanmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

İlerleyen süreçte Madinsan'ın ortaklık yapısında bir takım değişiklikler olmakla birlikte bildirimde bulunan Madinsan'ın, soruşturma döneminde faaliyetlerini alçı sahalarını redevans karşılığı ocak işletmecisi firmalara işletirmek şeklinde gerçekleştiren 280 Madinsan'ın, sahaları daha verimli kullanmak amacıyla alçı taşı kırma tesisi kurarak havza işletmeciliğine geçme isteği oluşturmaktadır. Soruşturma kararının gerekçesinde 4. madde ihlali bulunmamasının gerekçelerinden biri olarak

Madinsan'ın fiili olarak ocak işletmeciliği yapmıyor olmasının gösterilmesinin, bu bildirim taraflar açısından gerekli kıldığı görülmektedir. Bildirimin gerekçesinin de daha önce yürütülmüş olan soruşturmaya ve bu soruşturmaya ilişkin gerekçeli karara dayanıyor olması dikkate alınarak, konuya ilişkin tespit ve değerlendirmelere geçmeden, önceki süreç özetlenecektir.

290 H.2.1. Madinsan'ın Kuruluşu

Madinsan, 11.1.2001 tarihinde alçı taşı pazarında faaliyet gösteren ABS, Dalsan, Knauf ve Doğan Alçı Alçı Panel Üretim. San. İth. İhr. Paz. Tic. A.Ş. (Doğan Alçı) olmak üzere toz alçı pazarının en büyük 4 teşebbüsü tarafından "her türlü madenlerin, maden haklarının ve arama ve işletme ruhsatlarının alınması, madenlerin işletilmesi veya işlettilmesi, her türlü maden ham ve yarı mamül ve mamüllerinin temini, alımı, satımı, ihraç ve ithali, her türlü madenlerin ve maden haklarının acentelik, komisyonculuk ve ticaretini yapmak" amacı ile bir anonim şirket olarak kurulmuştur.

300

22.10.1999 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla 3213 Sayılı Maden Kanunu kapsamına alınan alçı taşı sahaları arasında yer alan Ankara Bala yöresindeki alçı taşı madeni rezervleri, işletme ruhsatı verilmek üzere bir bütün halinde ihale edilmiştir. 11.8.2000 tarihli ihaleyi Doğan Alçı ortaklarından Seyhan Doğan kazanmıştır. Madinsan'ın kurulmasının ardından 31.01.2001 tarihinde Seyhan Doğan tarafından sahip olunan söz konusu ruhsat Madinsan'a devredilmiştir.

310

31.8.2005 tarihinde ABS, Dalsan ve Knauf dışındaki dördüncü ortak olan Doğan Alçı, Madinsan'daki ortaklık hisselerini mevcut ortaklara eşit oranda devretmiştir. İlgili işlemler sonrası yönetim kurulu üye sayısı 3 olarak belirlenmiş ve bu değişiklik 6.10.2005 tarihinde Ankara Ticaret Sicil Memurluğu'na tescil edilerek hüküm kazanmıştır. Bu devir sonrası eşit oy hakkına sahip 3 teşebbüs Madinsan yönetim kurulunda eşit oranda temsil edilmektedir.

H.2.2. Madinsan Soruşturması

320

Madinsan'ın faaliyetlere başlamasının ardından alçı taşı pazarında faaliyet gösteren çeşitli teşebbüslerden; Ankara ili Bala ilçesi hudutlarındaki alçı taşı sahalarına ait işletme ruhsatlarının tamamının sektörde faaliyet gösteren 4 büyük teşebbüs tarafından ele geçirildiği, ardından söz konusu ruhsatların bu teşebbüsler ve sahipleri tarafından kurulan Madinsan'a devredildiği ve toz alçı pazarında kartelleşmeye doğru gidildiği, bu yolla diğer alçı ürünleri üreticilerinin zor durumda bırakıldığı yönünde Kuruma şikayetler iletilmiştir. Bu şikayetler kapsamında yapılan önaraştırma sonucunda konuya ilişkin soruşturma açılmış olmakla birlikte, nihai Kurul kararında hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanunun 4. maddesini ihlal etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kararda Kurul tarafından:

330

- Madinsan'ın toz alçı alçı ve türev ürünleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından, toz alçı pazarının üst pazarı olarak nitelendirilen alçı taşı pazarında faaliyet gösteren bir ortak girişim şirketi olduğu,

- Her ne kadar ortak girişim şirketi ile bu şirketin kurucuları olan teşebbüsler arasında alçı taşı alım satımı konusunda bir ilişki beklenmekteyse de fiiliyatta durumun böyle olmadığı ve "Madinsan'ın ana sözleşmesinde sayılan faaliyet alanları içerisinde ocak işletmeciliği bulursa da, fiili olarak ocak işletmeciliği yapmadığı",
- Redevans sözleşmeleri incelendiğinde Madinsan tarafından, ocak işletmecilerince çıkarılan alçı taşlarının kimlere hangi koşullarda ve nasıl satılacağı belirlenmediği ve dolayısıyla ocak işletmecilerinin bu konuda tamamen bağımsız olduklarının anlaşıldığı

340 gerekçeleri sunulmuş ve 'Sonuç' bölümünde aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

"Hakkında soruşturma yürütülen tarafların kurucusu oldukları Madinsan A.Ş.'nin ana sözleşmesi ile faaliyetleri dolayısıyla Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş.; Doğan Alçı Panel Üretim Sanayi İthalat İhracat Pazarlama Ticaret A.Ş.; Tepe-Knauf İnşaat ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile ABS Alçı ve Blok Sanayi A.Ş.'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediklerine, sonuç olarak, 4054 sayılı Kanun'un hükümlerine aykırı bir eylem tespit olunmadığından, haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslere yönelik olarak cezai işlem uygulanmasına gerek bulunmadığına oyçokluğu ile karar verilmiştir."

350

Karardan da görüleceği üzere Kurul, tarafların ve Madinsan ortaklığının Kanunun 4. maddesini ihlal eden bir eylemine ilişkin tespitte bulunulmadığını belirtmiş ve Madinsan ortaklığının fiiliyatta ocak işletmeciliği yapmıyor olmasını da bu tespite gerekçe olarak göstermiştir.

H.2.3. Bildirim Konusu

360

Bildirim kapsamında, Madinsan'ın Ankara ili Bala ilçesindeki alçı taşı madeni rezervlerinde sahip olduğu ruhsat sahasında havza işletmeciliğine dönüşümü ve kırma tesisinin kurulmasını sağlayacak 18.04.2008 tarih ve 2008/06 sayılı yönetim kurulu kararı ile sadece ruhsat sahibi olmaktan çıkıp fiili olarak ocak işletmeciliği yapmayı ve bu dönüşüm doğrultusunda bir bayilik ağı kurmayı amaçladığı anlaşılmaktadır.

370

Daha önce de belirtildiği üzere, Madinsan ortaklığına ilişkin 2002 yılında yürütülen soruşturma sonunda verilen 27.9.2002 tarih ve 02-57/748-304 sayılı Kurul kararında, her ne kadar ana sözleşmesinde sayılan faaliyet alanları içerisinde ocak işletmeciliği bulursa da, fiili olarak ocak işletmeciliği yapmadığı gerekçe gösterilerek, Madinsan'ın eylemleri kapsamında Kanunun 4. maddesinin ihlalinin söz konusu olmadığı belirtilmiştir. Bu noktada, Madinsan'ın yönetim kurulu kararı ile fiili olarak ocak işletmeciliği yapmaya başlayacak olması, bu andan itibaren Madinsan faaliyetlerinin Kanunun 4. maddesi ihlali kapsamına girip girmeyeceği, eğer giriyor ise aynı Kanunun 5. maddesi kapsamında muafiyetten yararlanıp yararlanamayacağı soruları ortaya çıkmaktadır. Bildirim kapsamında Madinsan, bu dönüşümü sağlayacak yönetim kurulu kararı ve bu dönüşüm sonrası kurulacak bayilik ağı için hazırlanan bayilik sözleşmesi için menfi tespit başvurusunda veya muafiyet bildiriminde bulunmaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

- 380 Madinsan, kuruluş tarihi itibarıyla alçı taşı pazarında faaliyet gösteren ve toz alçı pazarının en büyük 4 teşebbüsü olan Dalsan, Doğan Alçı, Knauf ve ABS ile bu şirketlerinin yöneticileri tarafından, her bir şirketin payı %25 olmak suretiyle kurulmuş bir anonim şirkettir. 31.8.2005 tarihinde ABS, Dalsan ve Knauf dışındaki dördüncü ortak olan Doğan Alçı, Madinsan'daki ortaklık hisselerini mevcut ortaklara eşit oranda devretmiştir. İlgili işlemler sonrası yönetim kurulu üye sayısı 3 olarak belirlenmiş ve bu değişiklik 6.10.2005 tarihinde Ankara Ticaret Sicil Memurluğu'na tescil edilmiştir. Bu devir sonrası eşit oy hakkına sahip 3 teşebbüs Madinsan yönetim kurulunda eşit oranda temsil edilmektedir.
- 390 Madinsan, "her türlü madenin, maden haklarının arama ve işletme ruhsatlarının alınması, madenlerin işletilmesi veya işlettilmesi, her türlü maden ham ve yarı mamül ve mamüllerin temini, alımı, satımı, ihraç ve ithali" amacıyla kurulmuştur. Madinsan hakkında yürütülen soruşturma sonunda verilen 27.9.2002 tarih ve 02-57/748-304 sayılı Kurul kararında da belirtildiği üzere, hissedarlarının ortak kontrolü altında bulunan Madinsan'ın Kanun'un 7. Maddesi kapsamında yoğunlaşma doğurucu olarak kabul edilemeyeceği görülmektedir.

- 400 Madinsan'ın yapısına ve bildirimine konu işlemlerin Kanununun 4 ve 5. maddesi kapsamında değerlendirmesine geçmeden önce, ilgili pazara ve Bala yöresindeki alçı sahalarının önemine ilişkin bazı tespitlere yer vermek yerinde olacaktır.

- 410 Kuruluş işleminin ve Madinsan eliyle yürütülen faaliyetlerin pazardaki etkilerinin tespit edilmesi ve 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilmesi açısından, öncelikle teşebbüsler arası rekabetin hangi düzeyde oluştuğuna bakılması gerekmektedir: Şirket ortakları esas itibarıyla toz alçı ve alçı levha konusunda rekabet halindedirler. Aşağıdaki tabloda yer verilen pazar paylarından görüleceği üzere¹ üç teşebbüs toz alçı pazarının yaklaşık %(...-...)'lık bölümünü, alçı levha pazarının ise yaklaşık %(...)'ını kontrol etmektedir. Toz alçı pazarında geri kalan yaklaşık %(...-....)'lık bölüm ise diğer teşebbüsler tarafından yürütülen faaliyetleri temsil etmektedir.

Tablo - Toz Alçı ve Alçı Levha Tahmini Pazar Payları

Teşebbüs	Toz Alçı Pazar Payı (%)	Alçı Levha Pazar Payı (%)
ABS	(.....)	(.....)
Knauf	(.....)-	(.....)-
Dalsan	(.....) -	(.....) -
Diğer	(.....) -	(.....) -

Ancak toz alçı sektöründe rekabet avantajı yaratan unsurlar incelendiğinde, ham maddenin taşıma maliyeti nedeniyle nakliye giderlerinin en önemli maliyet kalemi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kurucu ortaklar esas itibarıyla toz alçı ve alçı levha pazarlarında rakip olsalar da, bu pazardaki rekabet en etkili şekilde ucuz ham madde sağlanması ve nakledilmesi noktasında başlamaktadır.

¹ Söz konusu pazar payları, ABS, Kanuf ve Dalsan tarafından gönderilen yazılardan yararlanılarak hesaplanmıştır. Teşebbüslerin gönderdikleri veriler, Türkiye pazarının geneline ilişkin istatistiklerin var olmaması sebebiyle tahmini niteliktedir.

420 Bu noktada Bala'da bulunan alçı ocakları, ham madde kalitesi yanında alçı fabrikalarına yakınlığı nedeniyle alçı üreticileri açısından önem arz etmektedir. Ankara bölgesinin sağladığı nakliye avantajı yalnızca söz konusu ocakların fabrikalara yakınlığından değil aynı zamanda bu bölgenin coğrafi konumu itibarıyla her türlü taşımacılık faaliyetlerinin kesiştiği noktada olmasına bağlı olarak, ucuz nakliye olanaklarının da bulunabilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu yolla hem alçı hem de çimento fabrikalarının bulunduğu birçok bölgeye alçı taşı nakliyesi gerçekleştirilebilmektedir. Bu haliyle Bala'da bulunan alçı ocakları, hem toz alçı hem de çimento üreticileri bakımından cazip bir ham madde temin kaynağı konumundadır.

430 H.3.1. 4. Madde Kapsamında Menfi Tespit Değerlendirmesi

Kanun'un 4. maddesi, sadece rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran anlaşmaları değil, bu etkiyi doğurabilecek nitelikteki anlaşmaları da kapsamına almaktadır. Bu nedendir ki, ortak girişim vakalarının 4. madde çerçevesindeki değerlendirmesinde, genellikle ana teşebbüsler arasında ya da ana teşebbüsler ile ortak girişim arasındaki potansiyel rekabetin koordinasyonu riski irdelenmektedir.

440 Madinsan, alçı taşı maden sahipliği faaliyeti ile iştigal eden bir teşebbüstür. Bu teşebbüsün ortakları olan; Dalsan, Knauf ile ABS ise alçı taşının ana ham madde olarak kullanıldığı toz alçı ve türev ürünleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerdir. Bu teşebbüsler toz alçı ve türev ürünleri pazarında birbirlerine rakip olup, %(...-.....)'lık bölümünü, alçı levha pazarının ise yaklaşık %(...)'ını kontrol etmektedirler. Bu açıdan bakıldığında toz alçı ve türev ürünleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından, toz alçı ve alçı levha pazarlarının üst pazarı olarak nitelendirilen alçı taşı pazarında faaliyet gösteren bir ortak girişim şirketinin mevcudiyeti söz konusudur. Ancak, her ne kadar ortak girişim şirketi ile bu şirketin kurucuları olan teşebbüsler arasında alçı taşı alım satımı konusunda bir ilişki ortaklık sözleşmesi kapsamında mümkün gözükse de, şimdiye kadarki süreçte bu yönde bir faaliyet gerçekleşmediği görülmektedir. Madinsan'ın ana sözleşmesinde sayılan faaliyet alanları içerisinde ocak işletmeciliği bulunmasına rağmen, fiili olarak ocak işletmeciliği yapmamaktadır. Bu teşebbüsün alçı taşı pazarındaki faaliyeti maden sahipliğinden ibarettir. Madinsan, işletme ruhsatına sahip olduğu maden sahasından alçı taşı çıkarıp satmamakta, bu işlemi redevans karşılığı, bağımsız birer teşebbüs olan ocak işletmecilerine devretmektedir. Ocak işletmecileri ise Madinsan'ın maden sahasında faaliyet gösterebilmek için bu teşebbüsle redevans sözleşmesi imzalamaktadır. Redevans sözleşmeleri çerçevesinde, Madinsan tarafından ocak işletmecilerince çıkarılan alçı taşlarının kimlere hangi koşullarda ve nasıl satılacağı belirlenmediği ve dolayısıyla ocak işletmecilerinin bu konuda tamamen bağımsız olduğu görülmektedir. Bu nedenle, Madinsan ile ortağı olan teşebbüsler arasında doğrudan herhangi bir ticari faaliyet bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle Madinsan ile bu teşebbüsün ortakları arasında herhangi bir alt/üst pazar ilişkisi söz konusu değildir. Nitekim bu tespitler çerçevesinde daha önce yürütülmüş olan soruşturma kapsamında, Madinsan'ın ana sözleşmesi ile faaliyetleri nedeniyle Kanunun 4. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna varılmıştır.

Bildirim konusu yönetim kurulu kararı ile Madinsan'ın Ankara ili Bala ilçesindeki alçı taşı madeni rezervlerinde sahip olduğu ruhsat sahasında havza işletmeciliğine dönüşümü neticesinde ise yukarıda özetlenen yapının değişeceği görülmektedir. 470 Şöyle ki, Madinsan'ın bugüne kadar fiilen salt maden sahipliğinden ibaret kalmış olan faaliyeti son bulacak ve Madinsan, bugüne değin tek tek ocakların yürüttüğü ocak işletmeciliği faaliyetini ruhsat sahasının tamamında havza işletmecisi olarak tek başına üstlenecektir. Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, oluşacak yeni yapıda, Madinsan'ın çıkarılacak alçı taşıyı doğrudan satmayacağı, satış işleminin bayiler tarafından gerçekleştirileceği ve bayilerin satış fiyatı, müşteri veya bölgeye ilişkin herhangi bir kısıtlamaya tabi olmayacağı anlaşılmaktadır. Bildirim konusu işlemin bu yönüyle halihazırda devam eden satış uygulamasından esasen pek farklı olmayacağı iddia edilebilecekse de, Madinsan'ın bayilere yapılacak satışlar sebebiyle alçı taşının nihai satış fiyatının belirlenmesinde eskisine göre daha 480 belirleyici olacağı hususunda da bir tereddüt bulunmamaktadır. Yine önceki yapıdan farklı olarak, eskiden salt ocak işletmelerinin kontrolünde bulunan üretim miktarı, havza işletmecisi olarak bu defa Madinsan tarafından kontrol edilecektir. Bu ise, toz alçı ve türev ürünleri pazarında birbirine rakip olan üç Madinsan ortağının, söz konusu pazarların hammaddesini teşkil eden alçı taşına ilişkin arz koşulları üzerinde müştereken söz sahibi olması anlamına gelmektedir. Bütün bu bilgi ve belgeler ışığında, birbirine rakip teşebbüslerin rekabet parametreleri üzerinde müştereken belirleyici olması sonucunu doğuracak bildirim konusu işlemin Madinsan'ın havza işletmeciliğine geçişi yönüyle Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlama etkisi doğurabilecek bir anlaşma olarak 490 değerlendirilmesi gerektiği ve dolayısıyla işleme menfi tespit belgesi verilmesinin yerinde olmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

H.3.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

a) Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

Bildirim formunda Madinsan'ın işletme ruhsatına sahip olduğu alçı taşı maden sahasının ocak işletmecileri tarafından işletilmesi neticesinde ortaya çıkan olumsuzluklar aşağıdaki gibi sıralanmıştır. Formda:

- 500 - Ocaklarda düzenli ve uzun kademe ile düzgün bir ocak geometrisi ve belirli bir ilerleme yönünün bulunmadığı belirtilmiş, ocaklardan çıkan hafriyatın kepçe ile kazılmak suretiyle ocak içine veya çok yakınına ötelendiği bu nedenle de ocak içi ve civarında inkişaf alanı kalmadığı ifade edilmiştir. Ocak işletmecilerinin bu şekilde çalışması nedeniyle çatlaklı, faylı, yer yer toprakla karışık olan bölgeler ile alçı taşı-kil-alçı taşı-çakıl ardalamasının olduğu yerlerde üretimin yapılamadığı, yapılması halinde ise üretilen tuvan haldeki cevherin hiçbir zenginleştirme işlemine tabi tutulmadığından alçı taşı madeni kullanan fabrikalarca alınmadığı ve geri çevrilen alçı taşının kamyoncularca rastgele çevreye bırakılmak suretiyle çevre kirliliğine neden olunduğuna değinilmiştir.
- 510 - Ocakların her birinde üretimin tek kademeli basamak sistemi şeklinde sürdürüldüğü, basamakların yüksekliklerinin 15-20 metre arasında değiştiği, bu basamak yüksekliklerinde aralarda kalan alterasyon zonlarının

08-47/650-247

temizlenmemesi nedeniyle de %40'a varan üretim zayıtı olduğu ifade edilmiştir.

- Ocak işletmecilerinin delme ve patlatma işlemini usulüne uygun yapmadığı bu nedenle de istenen boyutlarda parça cevher elde edilemediği belirtilmiştir.

Yukarıda değinilen olumsuz çalışma koşulları nedeniyle:

- 520 - Ocak içerisinde bırakılan üretim zayıtı miktarının %35 oranında olduğu, bunun miktar olarak değerinin yıllık (.....) tona tekabül ettiği, zenginleştirme işlemine tabi tutulması halinde bu kaybın %60'ının geri kazanılabileceği,
- Patlatma işlemlerinde mühendislik esaslarının göz önüne alınması durumunda işçilik, zaman ve akaryakıt bakımından %75'e varan oranlarda tasarruf sağlanabileceği,
- Tüm bu kazanımların sahadaki rezervin ömrüne mevcut çalışma koşullara göre 24 yıl ekleyeceği bunun da ekonomiye çok önemli bir kazanç sağlayabileceği,
- 530 - Havza işletmeciliğine geçilmesiyle birlikte ekonomik kazanımların yanı sıra çevrenin korunmasına da katkı sağlanabileceği

ifade edilmiştir.

Şu ana kadar değinilen olumsuz çalışma koşulları neticesinde ortaya çıkan kayıp ile çevreye verilen zararlar ODTÜ ile Hacettepe Üniversitesi tarafından hazırlanan raporlarda da ele alınmış ayrıca sektörde konu ile ilgili görüşülen kişilerce de doğrulanmıştır. Yukarıda değinilen hususlara ilave olarak gerek çevreye verilen zararın gerekse de maden çıkarma işlemleri neticesinde komşu arazilere yapılan tecavüzlerin Madinsan'ın sorumluluğunda olduğuna değinilmiş ve bu nedenle teşebbüsün şu ana kadar çeşitli cezalara çarptırıldığı ifade edilmiştir.

540

3213 sayılı Maden Kanununda işletme ruhsatı sahibinin sorumlulukları ile ilgili olarak şu hususlar yer almaktadır:

“Madde 25 - İşletme ruhsatı süresi on yıldan az olamaz. Bu süre, talep üzerine ilgili daire tarafından maden rezervlerinin kaynak israfına sebep olmayacak şekilde aranması, bulunan maden kaynak ve damarlarının rasyonel bir şekilde işletilmesi için gerekli ve zorunlu yatırımların yapılmış ve tesislerin inşa edilmiş olması, tesislerin üretimi seferber edecek şekilde çalıştırılmasının sağlanması ve benzeri şartların bulunması halinde uzatılabilir.

550

Ancak toplam süre altmış yılı geçemez. Süre, ruhsatın verildiği tarihte başlar.”

“Madde 29 - İşletme faaliyeti, projesine ve Kanunun ilgili hükümlerine göre yürütülür.

İşletme projeleri ve değişiklikleri uygulamaya konulmadan önce Genel Müdürlük onayının alınması zorunludur. Aksi takdirde faaliyet durdurulur.

İşletme açısından tehlikeli durumların tespiti halinde, bu halleri gidermek için ruhsat sahibine altı aya kadar süre verilir, mücbir sebepler dışında bu süre uzatılmaz. Bu süre sonunda projeye uygun faaliyette bulunulmaması veya tehlikeli durumun ortadan kaldırılmaması halinde teminat irad kaydedilerek işletme faaliyeti durdurulur.”

560 “Madde 46 -

...Faaliyetler sırasında sahaya zarar verilmesi durumunda ruhsat sahibi adli merciler tarafından tespit edilecek tazminatı arazi sahibine ödemek ve sahayı kullanılabilir durumda terk etmekte yükümlüdür.”

570 Maden Kanununda yer alan hükümlerden de anlaşılacağı üzere işletme ruhsatı sahibinin maden sahası ile ilgili çeşitli yükümlülükleri vardır. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde de sorumlu olan, ocak işletmecileri değil ruhsat sahibidir. Şu ana kadar değinilen hususlar çerçevesinde sahada faaliyet gösteren ocak işletmecilerinin çalışma koşullarının Madinsan bakımından önemli sorunlara neden olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle sahaların yükümlülük sahibi olan Madinsan tarafından işletilmesinin iktisadi ve hukuki anlamda gereklilik arz ettiği düşünülmektedir.

b) Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

580 Alçı taşı da diğer madenler gibi yenilenemeyen bir kaynaktır. Bu nedenle istihracının ve tüketiminin uzun vadeli tüketim kalıpları göz önüne alınarak planlanması gerekmektedir. Nitekim, 3213 sayılı Maden Kanunu ile de bu gerçeklerden yola çıkılarak ruhsat sahiplerine önemli ödevler yüklenmiştir. Alçı taşı, her yerde aynı kalitede bulunabilen bir maden değildir. Bu durum Madinsan'ın sahip olduğu ruhsat bölgesi bakımından da geçerlidir. Bildirim formunda, sahada faaliyet gösteren ocak işletmecilerinin düşük tenörlü alçı taşıyı çıkarmayı tercih etmedikleri, daha çok maliyeti düşük olan daha fazla talep edilen yüksek tenörlü taşları çıkarmayı tercih ettikleri ifade edilmiştir. Formda ayrıca uygulamaya geçecek yeni sistemle birlikte söz konusu düşük tenörlü taşların da çıkarılacağı ve zenginleştirme işleminden geçirmek suretiyle ekonomiye kazandırılacağı belirtilmiştir. Bu sayede yukarıda da değinildiği gibi sahadaki rezervin ömrünün uzatılabileceği ifade edilmiştir. Zenginleştirme işlemi ile ayrıca halihazırda (.....) ton alçı taşı üretmek için harcanan (.....) tuvenan alçı taşının miktarının azaltılabileceği ve bu sayede:

590

- Ocaklardan üretilen alçı taşı madeni arzının artacağı,
- Zenginleştirme işlemi neticesinde ürünün kalitesinin yükseleceği,
- Rezerv ömrünün yükselmesi nedeniyle ham madde gereksiniminin uzun süre garanti altına alınabileceği

ifade edilmiştir.

Alçı sektörünün en önemli girdisi olan alçı taşı madeninin rezervinin süre ve miktar bakımından artması, bu sektörün faaliyetlerinin ve gelişiminin daha sağlıklı olmasına neden olacaktır. Bunun yanında Madinsan yetkililerinin taahhütleri

600 doğrultusunda sahadan çıkarılan alçı taşında belirli bir standart sağlanmış olacaktır. Tüm bu unsurlar bir arada ele alındığında yeni yapılanma neticesinde ilgili coğrafi pazarda faaliyet gösteren tüketiciler bakımından daha sağlıklı işleyen bir alçı taşı pazarı söz konusu olabilecektir.

c) İlgili Piyasanın Önemli bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

610 Bildirim, Madinsan'ın ruhsat sahibi olduğu Bala'daki alçı taşı sahalarında halihazırda geçerli olan, alçı taşının ocak işletmecileri tarafından istihraç edilip satılması uygulamasının sonlandırılması ve bu teşebbüslerin yürüttüğü faaliyetlerin satış işlemi hariç olmak üzere Madinsan uhdesine geçmesi ile ilgilidir. Halihazırdaki yapıda, ocak işletmecileri çıkarılan alçı taşının tonu başına Madinsan'a redevans ödemekte ve bu miktarın üzerine kendi maliyetleri ile karlarını eklemek suretiyle alıcılara ulaştırmaktadırlar. İlgili sahada halihazırda 8 adet ocak işletmecisi çalışmaktadır. Bu teşebbüsler, çıkardıkları alçı taşının satışında birbirleri ile rekabet halindedir. Söz konusu rekabet ise daha çok fiyat üzerinde yoğunlaşmaktadır. Dolayısıyla öngörülen sistemin hayata geçmesi neticesinde en azından alçı taşının çıkarılıp satışa uygun hale getirilmesi aşamasında rekabet halinde faaliyet gösteren ocak işletmecilerinin yerini Madinsan alacak, söz konusu ocak işletmecileri ise Madisan'ın bayisi olarak 620 faaliyet göstereceklerdir. Uygulamaya ilişkin yönetim kurulu kararında bayilerin;

- müşterilerine satış fiyatını saptamakta tamamen serbest olduğu,
- aldığı ürüne ilişkin müşterileri belirlemekte serbest olduğu ve
- aldığı ürünü herhangi bir yer ya da bölgede satabilme serbestisine sahip olduğu

belirtmiştir.

630 Yukarıda yer alan düzenlemelere ilaveten Madinsan yetkilileri bildirim formunda teşebbüsün hiçbir şekilde piyasaya doğrudan satış yapmayacağını taahhüt etmişlerdir. Bu bilgiler ışığında ilgili coğrafi pazar sınırları içerisinde alçı taşının bayilerce satışı hususunda rekabetçi bir yapı oluşturulmuş olacaktır. Bu nedenle bildirim konu uygulama neticesinde her ne kadar alçı taşının çıkarılması seviyesinde mevcut rekabet ortadan kalkacak olsa da satışı/pazarlanması aşamasında rekabet süreci devam edecektir.

d) Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlandırılmaması

640 Yukarıdaki bölümlerde de ifade edildiği üzere, bildirim konusu işlem neticesinde Madinsan'ın ruhsat sahasında havza işletmecisi olarak faaliyete geçecek olması, özellikle alçı taşına ilişkin arz miktarının rakipler tarafından beraberce belirlenecek olması noktasında rekabetçi endişeleri gündeme getirmektedir. İşlem sonrasında, önceden ocak işletmecilerinin kontrolünde olan alçı taşı üretim miktarı, bu defa üst pazarlarda birbirinin rakibi olan teşebbüslerce kontrol edileceğinden, tek başına bu durumun Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlal olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, mevcut dosya özelinde arz miktarının Madinsan tarafından kontrol edilmesi, teşebbüsün ruhsat sahasında

650 havza işletmeciliğine geçerek Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bentlerinde sıralanan faydaları ortaya çıkarabilmesi için bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Üstelik, her ne kadar Madinsan ortaklarının özellikle rakiplerinin zararına olarak arz miktarını azaltabilecekleri endişesi haklı bir endişe olsa da, uzun vadeli bir zaman perspektifinden bakıldığında, maden sahasının rasyonel üretim teknikleriyle işletilecek olmasının toplam alçı taşı arzını artıran bir unsur olduğunun da gözardı edilmemesi gerekmektedir. Kaldı ki Madinsan'ın bu bildirim kapsamında muafiyet alarak havza işletmeciliğine geçmesinin ardından gerek fiyatlandırma gerekse arzın kontrolü açısından rekabetin kısıtlanması etkisi doğuran bir eylem gerçekleştirilmesi halinde 4054 Sayılı Kanun'un 4 ve 6. maddelerinin uygulanacağı da açıktır. Madinsan'ın alçı taşı doğrudan satmayacak olması ve satışın bayiler vasıtasıyla gerçekleştirilirken bayilerin fiyat, bölge ve müşteri konularında özgürce karar alacakları taahhüdü de dikkate alındığında, rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlandırılmayacağı sonucuna ulaşmaktadır.

660

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'nin Ankara-Bala yöresindeki alçı taşı ruhsat sahasında havza işletmeciliğine dönüşüm ve kırma tesisinin kurulması ile birlikte bayilik sözleşmesi çerçevesinde satış yapılmasına ilişkin yapı değişikliği öngören 18.04.2008 tarih ve 2008/06 sayılı yönetim kurul kararına 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- 670 2. Bununla birlikte söz konusu karara 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.